

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-48>

УДК 338.4

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ ТАРОПАКУВАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ ТА ВИКЛИКИ РИНКУ

ANALYSIS OF CURRENT STATE OF PACKAGING COMPANIES IN UKRAINE AND MARKET CHALLENGES

Луців Андрій Ярославович

аспірант,

Державний торговельно-економічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0207-9194>

Lutsiv Andrii

State university of trade and economics

В рамках даної наукової статті, проаналізовано структуру та виклики таропакувальної галузі в сучасних умовах воєнного стану в Україні. Актуалізована видова класифікація підприємств за регіональними та продуктовими аспектами, виявлені основні проблеми та перспективи розвитку галузі. Досліджена важливість адаптації та інноваційного розвитку у відповідь на економічні та соціальні виклики сьогодення. Наголодується на необхідності галузевих досліджень для підвищення ефективності, конкурентоспроможності та прибутковості підприємств. У даній науковій статті проаналізовано значення галузі у світовій економіці, розглядаючи вплив глобальних тенденцій на український ринок упаковки. Визначені основні проблеми та перспективи подальшого розвитку в даній сфері в сучасних умовах воєнного стану та сформульовані перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: упаковка, ринок упаковки, таропакувальна галузь, воєнний стан, військове вторгнення.

This comprehensive research article critically evaluates the Ukrainian packaging industry during the ongoing wartime, highlighting the sector's resilience and innovative capacity. It updates the enterprise classification reflecting the geographical and product diversity and pinpoints pivotal challenges and development opportunities amid conflict. The paper also details the distinctive development features of specific enterprises and the war's varying impact on them, underlining the sector's strategic economic role. The study emphasizes the sector's agile adaptation to the fluctuating economic and social landscape and the pivotal role of innovation in fostering industry growth. The paper underscores the strategic importance of ongoing research to drive efficiency and enhance market competitiveness, ensuring profitability despite adversities. Furthermore, it assesses the industry's contribution to the global economy, exploring the effects of international market trends on Ukrainian businesses. The research identifies key strategic objectives for future progress, advocating for a robust response to wartime's unique demands. It advocates for a sustainable development approach, incorporating environmental stewardship and ethical governance into business models. By examining the sector's adaptability and strategic planning, the article offers insights into its potential to significantly influence Ukraine's economic stability and growth. The findings serve as a guide for policymakers and industry leaders, suggesting that embracing innovative technologies, sustainability, and market expansion is crucial for the industry's evolution. In conclusion, the paper outlines comprehensive strategies for packaging enterprises to navigate the volatile economic environment, positioning the sector as an instrumental force in Ukraine's economic resilience and long-term prosperity. The article identifies the main challenges and development prospects for the packaging industry under the current state of war, and it articulates directions for future research in this sector.

Keywords: packaging, packaging market, packaging industry, martial law, military invasion.

Індустрія упаковки займає одне з найважливіших місць у світовій економіці. Жоден товар на шляху до споживача або місця використання не може обійтися без упаковки.

В той же час пакувальна продукція використовується практично для будь-яких товарів, а отже, значно залежить від стану їхнього виробництва і споживання на регіональних

ринках. У зв'язку з вищезазначеним можна стверджувати, що український ринок упаковки знаходиться під впливом як локальних, так і глобальних чинників розвитку світової економіки.

Таропакувальна галузь має підґрунтя для економічного розвитку, а приваблива, екологічна, оптимізована з точки зору витрат упаковка створює умови для підвищення конкурентоспроможності підприємств і сприяє їх сталому розвитку.

Постановка проблеми. Виробництво упаковки є суттєвим елементом в ланцюгу створення цінності продукції. Зокрема, харчова упаковка забезпечує зберігання і естетичну привабливість продукції для клієнтів. У розвинених країнах пакувальний бізнес входить у число найбільших, як за обсягами виробництва, так і за зайнятістю в ньому населення. Сфера упаковки впливає на якість життя населення, а її безпечність може бути одним з критеріїв оцінки економічного і соціального розвитку країни. Проте, в контексті української економіки, існують низка серйозних викликів та проблем, обумовлених російським вторгненням.

Отже, проблема полягає в тому, як забезпечити стабільність та розвиток пакувальних компаній в українській економіці в умовах військового конфлікту для підвищення ефективності діяльності підприємств, їх конкурентоспроможності та прибутковості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. сучасний стан підприємств таропакувальної галузі розглядається багатьма науковцями і представниками пакувальної галузі.

Так, Кривошей В.Н. досліджував питання функціонування світового ринку упаковки, а також ринку пакувальної галузі в Україні та вплив війни на нього [3].

Аналітичний огляд стану світового ринку пакувальної індустрії також проводився М. І. Погожих, М. С. Софроновою [5].

В той же час, дослідження В. А. Осики, В. О. Комахи, О. С. Шульги присвячено саме аналізу структурі та обсягам виробництва паперових пакувальних матеріалів на світовому ринку [4].

О. С. Телетов, В. М. Шатова обґрунтували в своїх роботах засади розвитку пакувальної справи в контексті інноваційного маркетингу, а саме екологічної, комунікативної складових та ресурсозбереження [9].

Окрім того, сучасні тенденції в таропакувальній галузі в Україні та світі наводяться в періодичному виданні Журнал для виробників та споживачів тари і упаковки «Упаковка» [2].

Постановка завдання. Метою даної наукової статті є здійснення причинного аналізу стану світового та українського ринку упаковки і пакувальних матеріалів, систематизація проблем і визначення перспектив розвитку таропакувальної галузі в Україні на сучасному етапі господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Світова пакувальна індустрія є одним із найбільших, найдиверсифікованіших і найконкурентніших секторів світової економіки, який розвивається швидко та стабільно. Цьому сприяє її значний потенціал. Уся продукція, що виробляється щодня, упаковується в картонні коробки, паперові пакети, полімерні та скляні банки і пляшки та іншу тару. Понад 100 тис. компаній із виробництва пакувальних матеріалів, упаковки й пакувального обладнання розташовано у всіх регіонах планети. На них працюють понад 5 млн осіб. За даними Smithers Pira та інших маркетингових агенцій, глобальний світовий пакувальний ринок наприкінці 2020 р. перетнув межу \$ 1 трлн і продовжує зростати із щорічним приростом у 3–4% [3]. При цьому найбільшими ринками по продажу пакувальних матеріалів є Азія (43% ринку), Північна Америка займає друге місце (23%), випереджаючи Західну Європу (19%). На регіони, що розвиваються, Східну Європу, Південну та Центральну Америку, Близький Схід і Африку наразі припадає відносно невелика частка продажів упаковки [15].

За останні роки всі сектори світової пакувальної індустрії демонстрували позитивну динаміку зростання [11–12]. Цьому сприяють технологічні інновації, зміни собівартості продукції, екологічні ініціативи. Але однією з найважливіших причин вищезазначеного зростання є збільшення середнього класу та зростання доходів населення в країнах, що розвиваються. Підвищення стандартів життя приводить до збільшення обсягів споживання товарів повсякденного вжитку, а звідси – до зростання використання упаковки для цієї продукції.

До 2025 р. прогнозуються зростання глобального ринку пакувальних матеріалів (рис. 1).

Українська таропакувальна галузь інтегрується в світовий ринок та має свої особливості, які наведені на рис. 2 і 3.

Зазначена структуризація груп товарів таропакувальної галузі України наведена у наукових матеріалах і дослідженнях консалтингових компаній [3; 11].

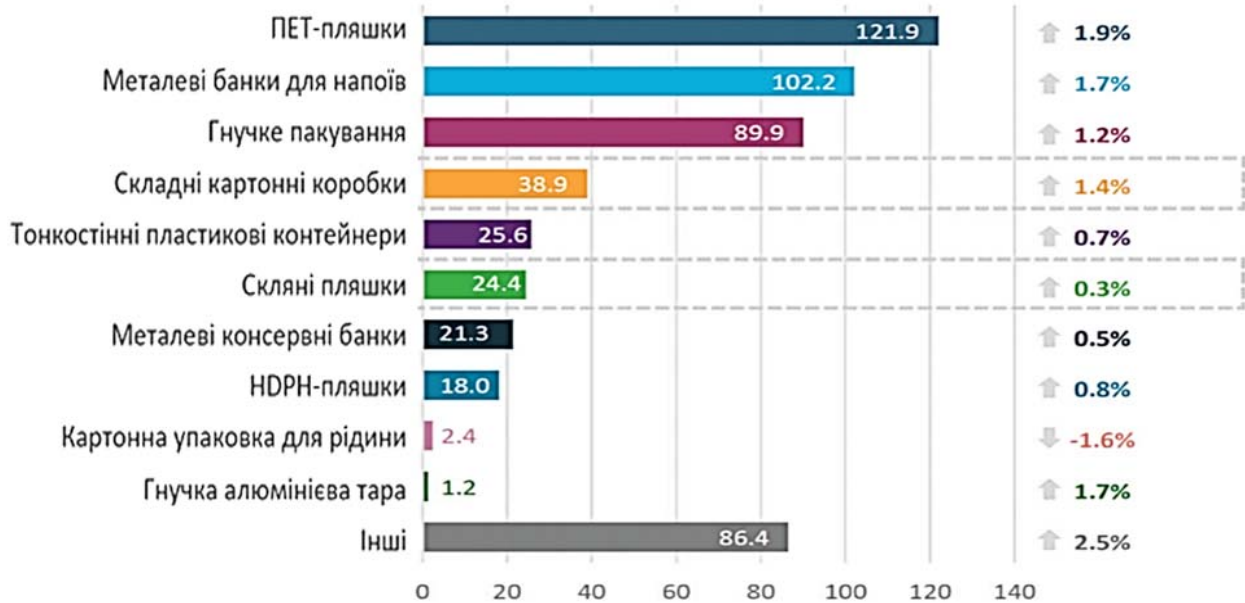

Рис. 1. Прогноз розвитку світового ринку упаковки за видами у 2025 р. млрд. од. (приріст до 2021 р.) [11–12]

Рис. 2. Структура тароупакувальної галузі України в розрізі груп товарів [3; 11]

Тароупакувальні підприємства розповсюджені по більшості регіонів України.

Світовим лідером тароупакувальної галузі картонної упаковки є Шведська компанія Tetra Pak, що є найбільшим у світі за обсягом продажу та виробництва. Компанія Tetra Pak працює у понад 160 країнах світу та має понад 24 800 співробітників (станом на 2017 р.) [13].

Наприкінці 2016 р. Tetra Pak закрила фабрику з виробництва харчової упаковки

в Києві, яка функціонувала з 1992 р., хоча і залишається на ринку як постачальних харчової упаковки, виробленої на інших заводах групи [14].

Однак, після закриття заводу в Україні компанією Tetra Pak, на ринку все ще представлені ряд вітчизняних та іноземних компаній (зокрема Elopak та інші). Зазначені підприємства розповсюджені по більшості регіонів України [3; 1].

Рис. 3. Основні виробники паперу, картону, гофрокартону та пакування з них по регіонам України (до 2022 р.) [3; 1].

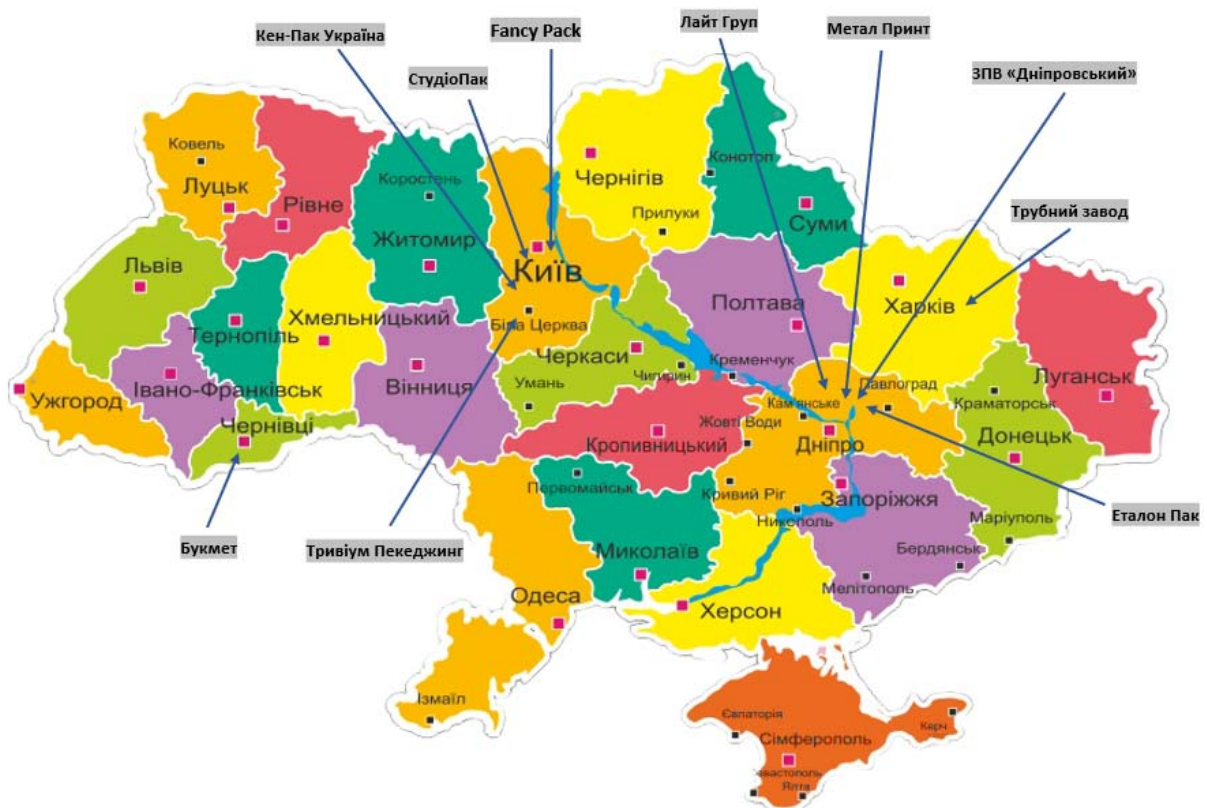

Рис. 4. Основні виробники із металу (жесті) та алюмінію по регіонам України (до 2022 р.) [3; 1]

Виробники таропакувальних виробів із метала (жесті) та алюмінію розташовані в Київській, Дніпропетровській, Харківській та Чернівецькій областях. Серед основних виробників із метала (жесті) слід виділити компанії «Еталон Пак» (Кам'янське), «Тривіум Пекеджинг Україна» (Біла Церква), а із алюмінію – «СтудіоПак» (Київ).

Компанії «Тетра Пак Україна» (до закриття заводу в Києві в 2016 р.) та «Елопак-Фастів» також імпортують фольгу для виробництва комбінованого матеріалу на основі картону для молочної продукції та напоїв.

В даний період часу понад 80% усієї продукції скляної тари випускає десяток лідерів, виробничі потужності яких перебувають переважно в центральних областях (Київська, Рівненська, Харківська, Дніпропетровська). Але й серед них виділяються п'ять підприємств, які за потужністю скловарних печей до 2022 р. займали 73% ринку (загалом в Україні було 25 печей сумарною потужністю 3985 т скломаси за добу).

У загальній структурі скляної тари, що виробляється в Україні, приблизно 70 % припадає на пляшки для напоїв і рідкої продукції, 22–24% займають банки для консервної продукції та домашнього консервування, решта припадає на тару для технічної продукції.

При цьому п'ятірка виробників скляних пляшок («Ветропак Гостомельський Склозавод», «Вільногірське скло», «Вераллія Україна», «Рокитнівський скляний завод», «Костопільський завод скловиробів») займають понад 80% ринку, а четвірка виробників скляних банок «Вераллія Україна», «Пісківський завод скловиробів», «Бучанський завод склогари», «Вільногірське скло») – понад 95% [3].

На жаль, деякі українські виробники скляної тари вже в перші місяці 2022 р. зазнали значних пошкоджень, а лідер українського склотарного виробництва «Ветропак Гостомельський Склозавод» був повністю зруйнований. Однак, уже в червні 2023 р. відновив свою роботу [7].

Найбільше виробників гнучких полімерних матеріалів та м'якої упаковки зосереджено в Київській, Харківській та Дніпропетровській областях. Окрім того, окремі виробники гнучких полімерних матеріалів та м'якої також розташовані в Хмельницькій, Львівській, Житомирській Івано-Франківській та інших областях.

Як і виробники гнучких полімерних матеріалів та м'якої упаковки, так і виробники жорсткої полімерної упаковки найбільше зосереджено в Київській, Харківській та Дніпропетровській областях.

Рис. 5. Основні виробники скляної тари по регіонах України (до 2022 р.) [3; 1]

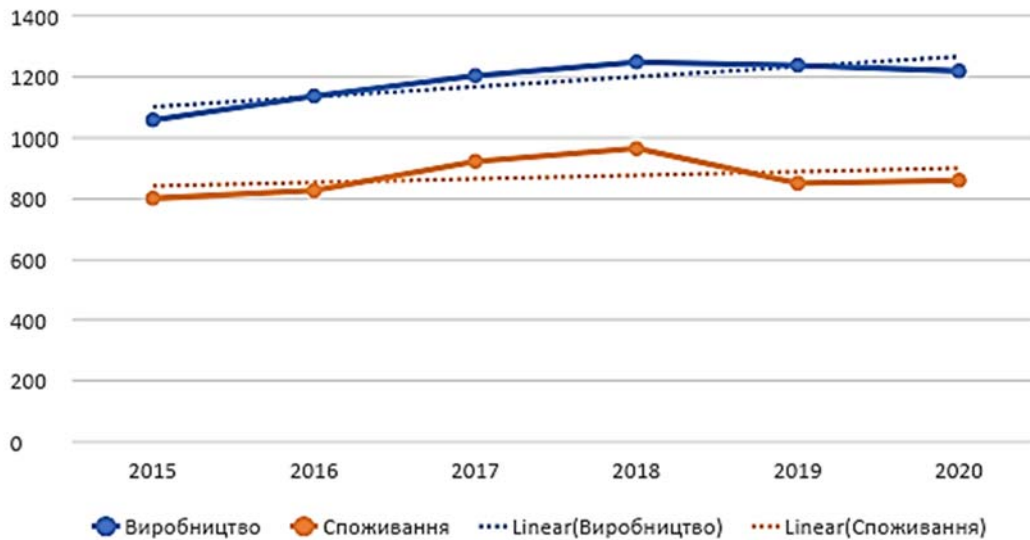

Рис. 8. Виробництво та споживання картонно-паперової продукції в Україні, 2015–2020 рр., тис. т [3]

До повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України підприємства таропакувальної галузі демонстрували тренд до зростання [3; 10].

Це твердження підтверджує детальний аналіз ринку виробництва паперу та картону.

Лінії тренду по виробництву і споживанню картонно-паперової продукції у 2015–2020 рр. демонструють зростання.

Проте суттєвим недоліком виробництва і споживання картонно-паперової продукції в Україні є незбалансованість експорту та імпорту та відсутність власного виробництва товарної целюлози – сировини для виготовлення картонно – паперової продукції.

Значне щорічне перевищення імпорту над експортом свідчить про недостатність власних вітчизняних виробничих потужностей та несуттєву спрямованість українських компаній на зовнішні ринки.

Основною технічною проблемою виробництва в Україні паперу, картону та гофрокартону є відсутність власного виробництва товарної целюлози. Востаннє українські виробники використовували целюлозу власного виробництва у 2011 р. Вищезазначене демонструє залежність від імпортової сировини та підданість різним ризикам (логістичний, курсовий, політичний тощо). Однак, незважаючи на зазначені вище труднощі та

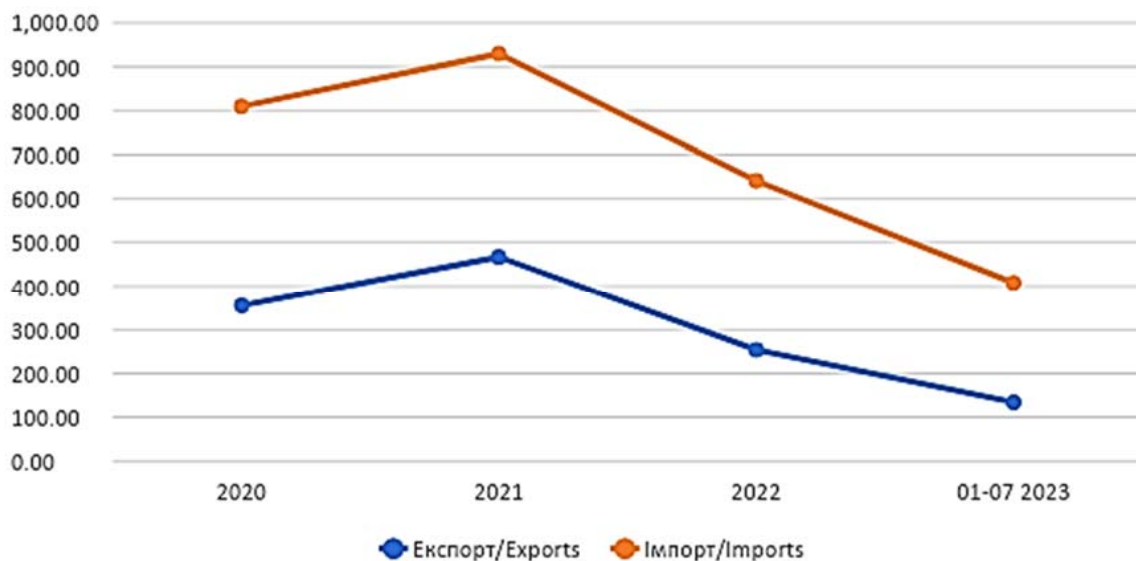

Рис. 9. Структура експорту та імпорту паперу та картону в Україні 2020–07.2023, млн. дол. США [10]

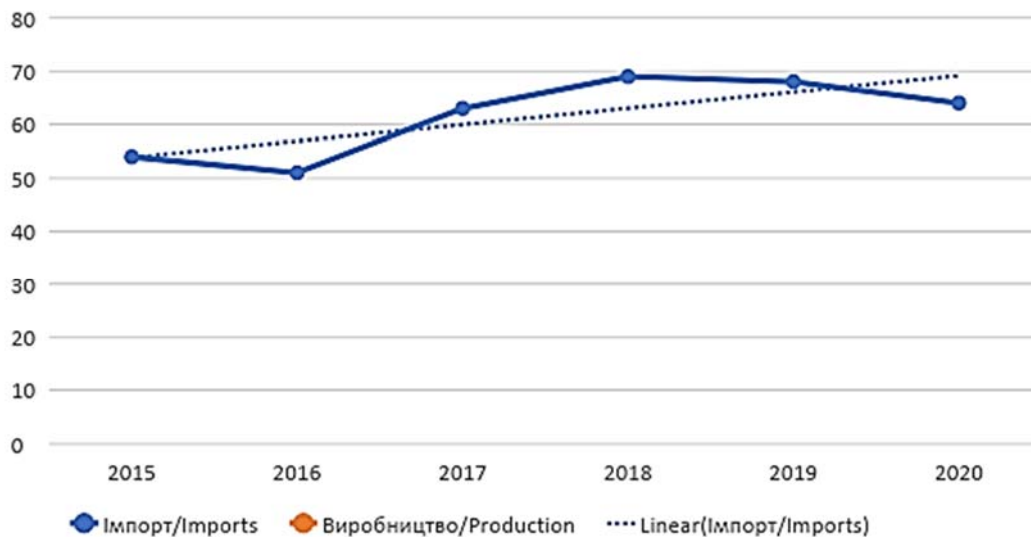

Рис. 10. Виробництво та імпорту товарної целюлози для виготовлення картонно-паперової продукції в Україні 2015–2022 рр., тис т [3]

недоліки, український ринок таропакувальної продукції демонстрував зростання до 2022 р.

У 2022 р. внаслідок російської військової агресії вітчизняні виробники упаковки опинилися у складному стані. Так, окрім ризиків пошкодження майна через обстріли російських окупантів, труднощами, з якими зіштовхнулися підприємства-виробники пакування в Україні, є наступні:

1. Українські підприємства припинили співпрацю з частиною клієнтів, які знаходяться в країнах колишнього СНД.

2. Ряд клієнтів (заводи по виробництву соків та молочні заводи) знаходяться близько до лінії фронту або на окупованих територіях і фактично не здійснюють господарську діяльність.

3. Внаслідок підвищення курсу національної валюти порівняно з іноземними валютами підвищилась вартість сировини та комплектуючих до обладнання, які придбаються за кордоном. Це суттєво впливає на собівартість виробленої продукції і підвищення відпускних цін.

4. Подорожчала вартість логістики, особливо закордон. Також негативно впливають блокування польськими і словацькими перевізниками кордону з Україною. Це спричиняє ризик неотримання вчасно сировини і можливого зриву планів виробництва і продажів [6; 8].

5. Мобілізація в Україні значним чином впливає на забезпечення виробничим професійним персоналом підприємств-виробників пакування.

6. Ризики з відсутністю енергоресурсів внаслідок пошкодження інфраструктури окупантами.

В той же час, слід зазначити, що вищезазначена проблематика формує потенційні можливості та перспективи в даній сфері за рахунок розвитку таропакувальних підприємств в таких напрямках:

– розвиток нових продуктів і нових ринків, з фокусом на європейські країни;

– впровадження європейських вимог до управління, таких як Екологічне, соціальне та корпоративне управління (ESG) – що може також сприяти залученню додаткового фінансування;

– оптимізація внутрішніх процесів для більш ефективного використання ресурсів;

– пошук нових постачальників сировини і ланцюгів поставок для нівелювання впливу підвищення вартості сировини і ризиків постачання;

– розвиток мультинавічок у співробітників, що буде сприяти зменшенню можливих ризиків втрати персоналу та можливості внутрішнього заміщення.

Висновки. За результатами проведеного дослідження доцільно зробити наступні висновки:

1. Пакувальна індустрія є одним із найбільших секторів світової економіки, зі значним рівнем конкуренції і диверсифікації. Основними складовими елементами пакувальної індустрії є виробництво упаковки із паперу, картону; із метала (жесті) та алюмінію; виробництво скляної тари; виробництво гнучких та жорстких полімерних матеріалів. За останні роки світовий ринок упаковки демонструє зростання, а також за даними міжнародних маркетингових агенцій прогнозується зростання до 2025 р.

2. В Україні таропакувальні підприємства розповсюджені по більшості регіонів країни, але основна кількість зосереджено в Київській, Харківській, Дніпропетровській та Львівській областях. Таропакувальна галузь демонструвала розвиток України до 2022 р., однак російська агресія внесла суттєвий негативний вплив на її розвиток. Зокрема, таропакувальні підприємства втратили частину клієнтів і ринків, відбулось здороження сировини і енергоресурсів та існує значний ризик втрати персоналу.

3. Зазначені виклики стимулюють підприємства стрімко реагувати на них, перела-

штовуватись та шукати можливості розвитку. Зокрема, розвиток нових продуктів і нових ринків, з фокусом на європейські країни, оптимізація внутрішніх процесів, пошук нових постачальників сировини і розвиток мультинавичок у співробітників значно зменшують негативний вплив на підприємства таропакувальної галузі і створює нові можливості для подальшого розвитку.

Дані виклики і реагування на них формують науковий інтерес та можуть стати об'єктом майбутніх досліджень функціонування таропакувальних підприємств в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Інформаційно-пошуковий портал Packinfo URL: <http://www.packinfo.com.ua/> (дата звернення: 24.12.2023).
2. Кривошей В. М. Ринок, споживач, упаковка. *Упаковка*. 2023. № 2. С. 24–27.
3. Кривошей В.Н. Упаковка в українських реаліях. ІАЦ «Упаковка». 2023. С. 79–114.
4. Осика В.А., Комаха В.О., Шульга О.С. Світовий ринок паперових пакувальних матеріалів. *Товари і ринки*. 2019. № 2. С. 5–17.
5. Погожих М.І., Софронова М.С. Аналітичний огляд стану світового ринку пакувальної індустрії. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2020. Вип. 1(31). С. 211–226.
6. Польські перевізники відмовились розблокувати кордон після переговорів з Україною. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/13/7428616/> (дата звернення: 24.12.2023).
7. ПрАТ «Ветропак Гостомельський склзавод» відновило роботу URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/913431.html> (дата звернення: 24.12.2023).
8. Словацькі перевізники знову заблокували проїзд вантажівок через кордон з України. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/12/11/7432585/> (дата звернення: 24.12.2023).
9. Телєтов О. С., Шатова В. М. Упаковка як об'єкт інноваційного маркетингу. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2014. № 2. С. 11–20.
10. Товарна структура зовнішньої торгівлі. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/zd/tsztt/arh_tsztt2022_u.html (дата звернення: 24.12.2023).
11. Український ринок упаковки основні показники, інновації та тенденції розвитку. URL: <https://www.slideshare.net/Pro-Consulting/ss-259135074> (дата звернення: 24.12.2023).
12. Future of packaging and sustainabilityurl 2022. URL: https://pmmidotorg.my.site.com/s/store?_gl=1*ap7wz0*_ga*MTQ0MzE0ODE0Ny4xNzAwNDlwODEw*_ga_5RJ7YL7XYQ*MTcwMTAzMzE5NC4yLjAuMTcwMTAzMzE5NC42MC4wLjA.#/store/browse/detail/a34EX000000tKn (дата звернення: 24.12.2023).
13. Tetra Pak. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Tetra_Pak (дата звернення: 24.12.2023).
14. Tetra Pak закриває фабрику в Україні. URL: https://lb.ua/economics/2016/06/23/338547_tetra_pak_zakrivaet_fabriku_ukraine.html (дата звернення: 24.12.2023).
15. The Future of Global Packaging to 2026. URL: <https://www.smithers.com/services/market-reports/packaging/the-future-of-global-packaging-to-2026> (дата звернення: 24.12.2023).

REFERENCES:

1. Informatsiino-poshukovyi portal Packinfo [Information and search portal]. Available at: <http://www.packinfo.com.ua> (Accessed: December 24, 2023). [in Ukrainian]
2. Kryvoshei V. M. (2023). Rynok, spozhyvach, upakovka [Market, consumer, packaging]. *Packaging magazine*. № 2. P. 24–27. [in Ukrainian]
3. Kryvoshei V. M. (2023). Upakovka v ukrainskykh realiakh [Packaging in Ukrainian realities]. IATs «Upakovka». P. 79–114. [in Ukrainian]
4. Osyka V. A., Komakha V. O., Shulha O. S. (2019). Svitovyi rynek paperovykh pakuvalnykh materialiv [World market of paper packaging materials]. *Tovary i rynky*. № 2. P. 5–17. [in Ukrainian]
5. Pohozhykh M. I., Sofronova M. S. (2020). Analitychnyi ohliad stanu svitovoho rynku pakuvalnoi industrii [Analytical review of the state of the world market of the packaging industry]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*. Vol. 1(31), pp. 211–226. [in Ukrainian]

6. Polski przewoźnicy odmówili odblokowania kordonu po negocjacjach z Ukrainą [Polish carriers refused to unblock the border after negotiations with Ukraine]. Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/13/7428616/> (Accessed: December 24, 2023). [in Ukrainian]
7. PrAT «Vetropak Hostomelskyi sklozavod» vidnovylo robotu [PJSC "Vetropak Gostomelskyi Glass Factory" resumed work]. Available at: <https://interfax.com.ua/news/economic/913431.html> (Accessed: December 24, 2023). [in Ukrainian]
8. Slovatski przewoźnicy znovu zablokovaly prozd vantazhivok cherez kordon z Ukrainy [Slovak transporters again blocked the passage of trucks across the border from Ukraine]. Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/12/11/7432585/> (Accessed: December 24, 2023). [in Ukrainian]
9. Tielietov O. S., V. M. Shatova (2014). Upakovka yak obiekt innovatsiinoho marketynhu [Packaging as an object of innovative marketing]. *Marketynh i menedzhment innovatsii*. № 2. P. 11–20. [in Ukrainian]
10. Tovarna struktura zovnishnoi torhivli [Commodity structure of foreign trade]. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/zd/tsztt/arh_tsztt2022_u.html (Accessed: December 24, 2023). [in Ukrainian]
11. Ukrainskyi rynek upakovky osnovni pokaznyky, innovatsii ta tendentsii rozvytku [Ukrainian packaging market main indicators, innovations and development trends]. Available at: <https://www.slideshare.net/Pro-Consulting/ss-259135074> (Accessed: December 24, 2023). [in Ukrainian]
12. Future of packaging and sustainabilityurl 2022. Available at: https://pmmidotorg.my.site.com/s/store?_gl=1*ap7wz0*_ga*MTQ0MzE0ODE0Ny4xNzAwNDIwODEw*_ga_5RJ7YL7XYQ*MTcwMTAzMzE5NC4yLjAuMTcwMTAzMzE5NC42MC4wLjA.#/store/browse/detail/a34EX000000tKn (Accessed: December 24, 2023).
13. Tetra Pak. Available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/Tetra_Pak (Accessed: December 24, 2023). [in Ukrainian]
14. Tetra Pak zakryvaie fabryku v Ukraini [Tetra Pak closes the factory in Ukraine]. Available at: https://lb.ua/economics/2016/06/23/338547_tetra_pak_zakryvaet_fabryku_ukraine.html (Accessed: December 24, 2023).
15. The Future of Global Packaging to 2026. Available at: <https://www.smithers.com/services/market-reports/packaging/the-future-of-global-packaging-to-2026> (Accessed: December 24, 2023).